

МЕТОДИЧНА ВКАЗІВКА ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ № 4

Модуль 2. Форми викладу та висвітлення презентації результатів власного наукового дослідження. Технологія презентації з використанням новітніх інформаційних технологій.

Змістовий модуль 1. Форми викладу та висвітлення презентації результатів власного наукового дослідження. Технологія представлення результатів наукового дослідження у вигляді презентації.

Тема 1. Форми викладу та висвітлення презентації результатів власного наукового дослідження. Технологія представлення результатів наукового дослідження у вигляді презентації.

Форми викладу матеріалів власного наукового дослідження. Презентація як форма висвітлення та представлення результатів наукового дослідження. Принципи інформативного представлення матеріалів власного дослідження у вигляді презентації. Базові вимоги до структури мультимедійної презентації із висвітленими результатами наукового дослідження. Технологія представлення результатів наукового дослідження у вигляді презентації.

Знати:

1. Форми викладу матеріалів власного наукового дослідження.
2. Принципи інформативного представлення матеріалів власного дослідження у вигляді презентації.
3. Базові вимоги до структури мультимедійної презентації із висвітленими результатами наукового дослідження.
4. Технологію представлення результатів наукового дослідження у вигляді презентації.

Уміти:

1. Створювати мультимедійну, інтерактивну і автоматичну презентації.
2. Інформативно подавати матеріал із застосуванням мультимедійної презентації.
3. Організовано спілкуватися з аудиторією та доступно презентувати отримані результати власних досліджень.

Зміст заняття.

Форми викладу матеріалів дослідження та наукові видання. Основні результати і положення дослідження мають бути опубліковані для ознайомлення з ними наукової громадськості.

Публікація (*publicatio* – оголошую всенародно, оприлюднюю) – це доведення до загального відома за допомогою преси, радіомовлення або телебачення, розміщення в різних виданнях (газетах, журналах, книгах) роботи (робіт), а також це текст, надрукований у будь-якому виданні. Публікації виконують кілька функцій: оприлюднюють результати наукової роботи; сприяють встановленню пріоритету автора; свідчать про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми; слугують підтвердженню достовірності основних результатів і висновків дисертації, новизни і наукового рівня її; підтверджують факт апробації та впровадження результатів; відображають основний зміст дисертації; фіксують завершення певного етапу дослідження або роботи загалом; забезпечують первинною науковою інформацією суспільство, сповіщають наукове співтовариство про появу нового наукового знання: перетворюють індивідуальний результат у загальне надбання та ін. За обсягом розрізняють два види наукових неперіодичних видань: книга – книжкове видання обсягом понад 48 сторінок; брошура – книжкове видання обсягом від 4 до 48 сторінок.

Статті наукового характеру друкуються переважно в наукових збірках або журналах.

Науковий журнал – журнал, що містить статті та матеріали досліджень теоретичного або прикладного характеру, призначений переважно фахівцям певної галузі науки. За цільовим призначенням наукові журнали поділяють на науково-теоретичні, науково-практичні та науково-методичні. Розрізняють два види монографій – наукові та практичні. Науковим вважається видання результатів теоретичних чи експериментальних досліджень, а також підготовлених науковцями до публікації документів та літературних текстів. Воно призначене для фахівців і для наукової роботи. Серед наукових видань розрізняють науково-дослідні та джерелознавчі. До першої групи наукових видань належать: монографія, автореферат дисертації, препринт, тези доповідей та матеріали наукової конференції, збірник наукових праць.

До другої групи наукових видань належать джерелознавчі видання, або документальні наукові видання, які містять пам'ятки культури та історичні документи, що пройшли текстологічне опрацювання, мають коментарі, вступні статті, допоміжні покажчики та інші елементи науково-довідкового апарату видання.

Результати виконаної науково-дослідної роботи можуть бути використані для складання рефератів, написання наукових статей, монографій, дисертацій, підготовки доповідей на наукових конференціях, що дає змогу зробити їх набутокм широкої наукової громадськості.

Реферати бувають двох видів: наукові та інформативні. *Науковий реферат* – стисле усне або письмове викладення наукової теми (питання), складене на підставі проведеного наукового дослідження, огляду одного або кількох літературних та інших джерел. У ньому зазвичай висвітлюють наукові дослідження, проведені автором реферату, з викладенням поставленої гіпотези, системи доказів, експерименту та здобутих результатів, зазначають наукову новизну та практичне значення цих результатів. Так, науковий реферат, який складає студент під час виконання НДРС, повинен висвітлювати одне з питань теми дослідження, наприклад за літературними джерелами. У ньому слід описати стан об'єкта дослідження, зазначити вади та висловити пропозиції щодо усунення їх. Закінчується реферат резюме – коротеньким висновком з основних положень наукової теми (питання). *Інформативний реферат* – коротеньке письмове викладення однієї наукової праці, що висвітлює стисло її зміст. Призначення його полягає в оперативному повідомленні наукових працівників і фахівців про досягнення науки й технічного прогресу. Текст інформативного реферату викладається у такій послідовності: тема, предмет (об'єкт), характер і мета роботи. У ньому слід зазначити ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети та змісту роботи і методу проведення її. Описування методів доцільне в тому випадку, коли вони нові й становлять особливий інтерес для цієї праці. Основним і наймасовішим видом друкованої інформації за результатами дослідження є журнальна наукова стаття. Композиція наукової статті ґрунтується на логічному розкритті наукової думки, мотивованому та дозованому розкритті фактів, поєднанні їх у певну систему. Для того щоб композиція статті стала справжнім засобом реалізації творчого наукового результату, автор повинен продумати її план у такій послідовності: заголовок, вступ, основна частина, висновок.

Розробити універсальний алгоритм роботи над рукописом статті досить важко, що пов'язано зі специфікою та індивідуальністю праці письменника, якою, по суті, і є робота науковця під час підготовки публікації. Однак наведена загальна схема журнальної статті може бути використана автором-початківцем як своєрідний шаблон.

Треба зауважити, що поспішне опублікування "сирої" статті може спричинити у автора в подальшому відчуття невдоволеності й незручності навіть через багато років. Однак слід уникати і завчасних статей, і зволікання з публікаціями, бо публікація дає пріоритет в авторстві і створює практично необмежену аудиторію для науковця.

Монографія – спеціальне наукове дослідження, присвячене літературному викладенню однієї проблеми. Монографія відрізняється від статті ширшою постановкою проблеми, аргументованістю роздумів, їх доказовістю, посилан-

ням на докази (літературні джерела, показники роботи підприємств та ін.). Монографія зазвичай має довідковий апарат: список використаної літератури, хронологічний довідник, тематичний або іменний покажчик. Архітекtonіка монографії виражена самостійними структурними підрозділами, які мають заголовки, певну систему кодування таблиць, рисунків, схем та ін. Заголовки і підзаголовки розділів, параграфів повинні мати динамічне викладення матеріалу дослідження. Параграфи в разі потреби поділяють на пункти. Дисертація за обраною темою дослідження не відрізняється архітекtonікою від монографії. Вона має лише інше функціональне призначення. *Дисертація* – кваліфікаційна наукова робота в певній галузі знань, яка містить сукупність наукових результатів і положень, висунутих автором для публічного захисту, і засвідчує особистий внесок автора в науку та його здобутки як науковця. Основою дисертації є виконані та опубліковані наукові праці, відкриття або великі винаходи, впроваджені у виробництво машини або технологічні процеси. Для оперативного ознайомлення з основним змістом, результатами, висновками і рекомендаціями автора дисертації складається автореферат, де висвітлюються його внесок у розроблення обраної проблеми, ступінь новизни і практична значущість результатів дослідження. Розглянуті різновиди наукових праць, літературно узагальнюючі результати виконаного дослідження мають анотацію – коротке викладення змісту статті, реферату, монографії, дисертації. В анотації дається характеристика твору з погляду змісту, призначення, форми та інших особливостей. Відомості про зміст і значення праці, її автора в анотації мають рекомендаційний характер. Анотація міститься в книжках, брошурах, тематичних планах і рекламних матеріалах, а також у бібліографічних посібниках, друкованих картках. На початку анотації наводиться бібліографічний опис твору.

Технологія мультимедійної презентації

Технологій та методик навчання пропонується дуже багато і для того, щоб відібрати для освітньої сфери тільки дійсно ефективні, необхідно використовувати Інтернет, вести спілкування через он-лайн конференції, проводити опитування, щоб враховувати інтереси та побажання якомога більшої кількості студентів. Так, при дистанційному навчанні у разі доступу до Інтернету студент завжди може поспілкуватись з викладачем за допомогою електронної пошти, або стати учасником форуму на відповідну тему.

Одним із сучасних методів навчання є презентація

- Вона формує у студентів знання та навички
- Розвиває продуктивне мислення

- Самостійність
- Спрямовує до колективної співпраці
- Полегшує сприйняття навчального матеріалу
- Дає поштовх до формування конкретних уявлень, точних понять

Мультимедійна презентація для лекційних занять – це одночасно і засіб навчання, і спосіб подання навчальної інформації з використанням мультимедійних технологій, які поєднують різні форми представлення інформації на одному носіїві – текстову, звукову, графічну, анімацію, відео тощо.

Використання мультимедійних технологій на лекційних заняттях забезпечує гармонійне поєднання можливостей новітніх інформаційних технологій у поданні навчального матеріалу з безпосереднім спілкуванням лектора зі студентською аудиторією.

Мультимедійний додаток дозволяє організувати таку роботу. Він має бути повним і містити матеріали з кількох суміжних тем. Це забезпечує можливість для самостійного вивчення розділів теми, а також для випереджувального навчання.

Структура презентації в цьому випадку повинна бути досить складною, нелінійною, з великою кількістю розгалужень і ґрунтуватися на «ручному» присвоєнню об'єктам посилання на інші кадри (користувач клацає мишкою на відповідному об'єкті).

Завдяки такій складній структурі важливо передбачити добре оформлені кадри, які виконують функцію «головного меню» (а також допоміжного меню) для вибору бажаної теми й підтеми, а також на кожному кадрі розмістити «типові» кнопки навігації, оформити в одному стилі «панель управління».

Під час організації самостійної роботи на уроці важливо передбачити додатковий матеріал для учнів, які успішно виконують завдання обов'язкового рівня.

Наявність мультимедійного забезпечення дозволяє компенсувати недостатню лабораторну базу, завдяки можливості моделювати процеси та явища. Використання комп'ютера на цьому етапі має, окрім плюсів (індивідуальний темп роботи з програмою, великий обсяг інформації з теми, мультимедіа), і недоліки (відсутність контакту з викладачем, сприйняття текстової інформації з екрана монітора).

Під час створення слайдів необхідно врахувати такі **основні вимоги**:

- Слайд повинен містити мінімально можливу кількість слів.
- Для написів і заголовків слід вживати розбірливий крупний шрифт. Лаконічність — одна з вихідних вимог розробки навчальних програм.
- Переважно розміщувати на слайді головне: пропозиції, визначення, слова, терміни, які учні будуть записувати в зошити, читати їх уголос під час демонстрації презентації.
- Розмір букв, цифр, знаків, їх контрастність мають бути такими, щоб учням з останніх парт було добре видно презентацію.
- Заливка фону, букв, ліній має бути спокійного, «неотруйного» кольору, що не буде подразнювати й не втомлюватиме очі.
- Креслення, рисунки, фотографії та інші ілюстраційні матеріали повинні, якщо можливо, максимально рівномірно заповнювати все екранне поле, бути високої якості, чіткими, контрастними.
- Не можна перевантажувати слайди зоровою інформацією.
- На перегляд одного слайда слід відводити достатньо часу (не менше 2–3 хвилин), щоб учні могли сконцентрувати увагу на зображенні, простежити послідовність дій, розглянути всі елементи слайда, зафіксувати кінцевий результат, зробити записи в робочі зошити.
- Звуковий супровід слайдів не повинен бути різким, відволікати чи дратувати.

Презентація інформації про наукові результати.

Значну частину наукової інформації вчені і фахівці отримують з усних джерел – доповідей і повідомлень на нарадах, семінарах, симпозіумах, конференціях і бесід при особистих зустрічах тощо. *Колоквіум* – форма колективних зустрічей, де, як правило, обмінюються думками вчені різних напрямів. Усі присутні є учасниками невимушеної дискусії. На колоквіумах офіційні доповідачі не призначаються. *Симпозіум* є напівофіційною бесідою з заздалегідь підготовленими доповідями, а також виступами експромтом. Учасники симпозіуму можуть відвідувати не всі доповіді, зустрічатися в кулуарах.

Конференція – найпоширеніша форма обміну інформацією. Одна частина учасників – доповідачі – повідомляє про нові наукові ідеї, результати теоретичних і експериментальних робіт, про виробничий досвід, відповідає на запитання. Інша, більша частина – слухачі, що сприймають інформацію.

Слухачі можуть задавати запитання і брати участь в обговореннях. План доповіді практично аналогічний плану статті. Але специфіка усної мови приводить до суттєвих змін і форми, і змісту. У підготовці доповіді треба врахувати, що велика частина інформації міститься в демонстраційному матеріалі (плакати, слайди тощо). На демонстраційні матеріали зазвичай виносять: математичні постановки, метод вирішення, алгоритми, структуру системи, схему експерименту, виявлені залежності в формі таблиць або графіків та ін., тому доповідь повинна містити коментарі (але не повторення) до ілюстративного матеріалу. Це дає змогу на 20–30% скоротити доповідь. З'їзди і конгреси є вищою, найбільш представницькою формою спілкування і мають національний чи міжнародний характер. Тут виробляється стратегія у визначеній галузі науки і техніки, а також і в суміжних галузях. *Дискусія* – це корисна форма колективного мислення. Різні точки зору, висловлювані в дискусії, сприяють активному мисленню, змушують ретельно продумувати й обґрунтовувати власну точку зору. Участь в дискусії – кращий метод розвитку навичок критичного судження й міркування, де перевіряється якість накопичених людиною знань.

Форми участі в дискусії: слухати і записувати; постановка запитань з метою уточнення незрозумілих моментів чи отримання додаткової інформації; висловлення своєї думки, яка повинна бути досить обґрунтованою. Наукова дискусія є однією з найефективніших форм колективної творчої праці, тому важливо дотримуватися всіх умов, що забезпечують її плідність. Від учасників дискусії вимагається активність, вміння бачити позитивні сторони роботи, що піддається критиці; правильне викладення позиції супротивника, чітка кваліфікація суті його помилки (чи має вона принциповий характер, йдеться про некоректність формулювань чи про неправильність концепції автора), окреслення можливих шляхів її виправлення. Серед цих умов далеко не останнє місце посідає виконання етичних вимог – критикуючи помилки в роботі, учасники дискусії не повинні торкатися особистих якостей і здібностей автора.

У даний час повідомлення наукових результатів віздувається із залученням інформаційних технологій. Така форма представлення наукових результатів дістала назву *наукової презентації* (від present (англ.) - показ, демонстрація)

Література

Базова

1. Артамонова Н. О. Інформаційне забезпечення трансферу медичних технологій як сучасний комунікаційний механізм інноваційної діяльності / Н. О. Артамонова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2009. - № 3. - С. 56-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2009_3_6
2. Артамонова Н.О. Стан інформаційного забезпечення медичних нововведень / Н.О. Артамонова // Бібл.вісн. – 2006. – № 5. – С. 14–17.
3. Биргер Е.В. Информационные и телекоммуникационные технологии в здравоохранении /Е.В. Биргер //М.: Риатекс, 2007. – 193 с.
4. Дідченко О.І. Сутність та класифікація інновацій / [Електронний ресурс], 2013. Режим доступу: www.zgia.zp.ua
5. Закон України «Про вищу освіту»: закон від 01.07.2014 № 1556-VII. – Київ, 2014. – 87 с.
6. Карамішев Д.В. Концепція інноваційних перетворень: міжгалузевий підхід до реформування системи охорони здоров'я (державно-управлінські аспекти): Моногр. / Д.В. Карамішев. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2004. – 304 с.
7. Ковальчук Л.Я. Інноваційна та патентно-ліцензійна діяльність у медичній науці та охороні здоров'я: проблеми і перспективи / Л.Я. Ковальчук, К.С. Волков, В.В. Дем'яненко // Проблеми сучасного медичного наукознавства: Матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р.– Тернопіль, 2006. – С. 10–12.
8. Порядок підготовки основних засобів наукової комунікації для реалізації інноваційних технологій в медицині (Методичні рекомендації)/ А.Р.Уваренко, В.І.Чебан, Б.О.Лєдощук [та інші]. – Київ. - 2007. – 24 с.
9. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 45.
10. Розпорядження КМУ від 31 жовтня 2011р. №1164-р «Про схвалення Концепції загально державної програми «Здоров'я-2020: український вимір»//Офіційний вісник України. – 2011. –№90. –С. 32.
11. Свінціцький А.С. Актуальні питання щодо впровадження медичних інноваційних технологій у закладах охорони здоров'я/ А.С.Свінціцький, О.І.Висоцька// Практикуючий лікар. – 2015. - №1. – С.7-13.

Додаткова

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
3. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка: навчальний посібник / Т.Г. Веретенко. – К.: "Професіонал", 2004. – 128 с.
4. Гончаренко С.У. Методика навчання і наукові дослідження у вищій школі: навчальний посібник для студентів, магістрів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів / С.У. Гончаренко. – К.: Вища школа, 2003. – 323 с.
5. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / А.М. Єріна. – К., 2004. – 212 с.
6. Нісімчук А.С. Педагогіка: підручник / А.С. Нісімчук. – К.: Атіка, 2007. – 344 с.
7. Тодорико Л.Д. Инновационные технологии в модульной системе обучения, внедрение интерактивных технологий / Л.Д. Тодорико // Проблемы биологии и медицины. – 2016. - №2.1 (88). Материалы научно-практической конференции с международным участием «Модернизация высшего медицинского образования: модульная система обучения». – Самарканд (26 мая 2016 г.). – 2016. – С. 141-142.